

Två priser, en film, en majkväll i Cannes

Berättelse

Spänningen i salen

Den 18 maj 1992 satt Pernilla August i en stor, ljusfylld sal vid Medelhavet. Det var avslutningskvällen på filmfestivalen i Cannes, i södra Frankrike – en av de mest betydelsefulla filmhändelserna i världen. Runt omkring henne fanns kända skådespelare och regissörer från många länder, alla i festkläder, alla i väntan. Snart skulle priserna delas ut, och stämningen i salen var spänd. Pernilla var trettiofyra år, och även om hon redan var en uppskattad skådespelare i Sverige, var det här ett betydligt större sammanhang. Världens filmpress satt på plats.

Filmen om en annan familj

Pernilla August spelade huvudrollen i den svenska filmen *Den goda viljan*. Filmen var ovanlig på flera sätt. Manuset var skrivet av Ingmar Bergman, en av filmhistoriens mest beundrade regissörer, och berättelsen byggde på hans egna föräldrars liv. Pernilla spelade Anna, Bergmans mor – en kvinna med både stark vilja och djup ömhet. Det var en krävande roll som krävde att skådespelaren kunde visa hela skalan av mänskliga känslor, från glädje till sorg.

Bakom kameran stod Bille August, som var både filmens regissör och Pernillas man. Paret hade gift sig året innan. Att en film handlade om en familj, och samtidigt skapades av ett par som själva levde tillsammans, gav projektet en alldeles särskild ton. Anna var dessutom inte vilken roll som helst: hon var modern till en konstnär som senare skulle förändra hela filmkonsten.

Ögonblicket då namnet ropades upp

När prisutdelningen började visste Pernilla ingenting om hur det skulle gå. Konkurrensen var hård, och i Cannes kan ingen ta en seger för given. Hon satt och väntade, precis som alla andra.

Sedan ropades hennes namn upp som vinnare av priset för bästa kvinnliga skådespelare. Salen reste sig i applåder. Förvånad och rörd gick Pernilla fram mot scenen för att ta emot en av de finaste utmärkelser som en skådespelare över huvud taget kan få. För många filmskapare är ett pris i Cannes en dröm man bär på hela livet, och nu var det hon som stod där med det i handen.

En historisk kväll för svensk film

Men kvällen var inte slut. När festivalens allra största pris, Guldpalmen, skulle delas ut, gick även det till *Den goda viljan*. Det innebar att Bille August tog emot festivalens högsta utmärkelse för samma film som just gett hans fru priset för bästa skådespelare. Det blev alltså en dubbel triumf: en regissör och en skådespelare, gifta med varandra, prisade samma kväll för samma berättelse. För svensk film var det ett historiskt ögonblick, och tidningar världen över skrev om kvällen.

Dörren mot världen

Cannes-priset blev en vändpunkt i Pernilla Augusts liv. Tidigare hade hon framför allt varit känd i Sverige, inte minst för sitt arbete på teatern Dramaten och i Bergmans filmer. Efter den där

majkvällen kände en internationell publik till hennes namn. Nya möjligheter öppnade sig, och några år senare valdes hon till och med till en roll i de amerikanska *Star Wars*-filmerna, sedda av miljontals människor – ett uppdrag som låg långt från de allvarliga europeiska dramer hon byggt sin bana på.

Det är värt att stanna vid själva ögonblicket. En enda kväll, ett enda namn som ropas upp, kan rymma år av hårt arbete och samtidigt peka framåt mot allt som ännu inte hänt. När Pernilla August reste sig ur stolen i Cannes den 18 maj 1992 bar hon med sig allt hon redan gjort – och gick samtidigt mot en framtid som ingen i salen ännu kunde se.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
ljusfylld	full av ljus
betydelsefull	mycket viktig
ett sammanhang	en situation; en större helhet man är en del av
stämning	den känsla som finns i en grupp människor
ett manus	texten med repliker som filmen bygger på
beundrad	någon som många ser upp till
ömhet	mjuk, kärleksfull känsla
krävande	svår; något som kräver mycket
ta för given	tro att något är säkert utan att tvivla
en utmärkelse	ett fint pris för något man gjort bra
Guldpalmen	filmfestivalens i Cannes allra största pris
en triumf	en stor seger eller framgång
en vändpunkt	ett ögonblick då något viktigt förändras

Läsförståelsefrågor

1. Var och när utspelar sig scenen, och vilken stämning rådde i salen?
2. Vad menas i texten med att Cannes var “ett betydligt större sammanhang” för Pernilla än Sverige?
3. På vilka sätt var filmen *Den goda viljan* ovanlig?
 1. Den var en tecknad barnfilm.
 2. Manusets skrivare var Ingmar Bergman om hans egna föräldrar, och regissören var Pernillas man.
 3. Den spelades in helt utan kamera.
4. Vem spelade Pernilla August i filmen?
 1. En drottning i rymden.
 2. Anna, Ingmar Bergmans mor.
 3. En journalist på festivalen.
5. Vilka två priser gick till *Den goda viljan* den här kvällen?
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Pernilla August var säker på att hon skulle vinna priset.
 2. Bille August var både filmens regissör och Pernillas man.
 3. Filmen *Den goda viljan* vann Guldpalmen.
 4. Pernilla flyttade till Frankrike efter festivalen.
7. Varför kallar texten kvällen en “dubbel triumf”?
8. Texten säger att ett ögonblick kan “rymma år av hårt arbete”. Förklara med egna ord vad som menas.
9. Varför beskrivs Cannes-priset som en “vändpunkt” i Pernilla Augusts liv?
10. I sista stycket står det att hon “gick mot en framtid som ingen i salen ännu kunde se”. Vad tror du att texten vill säga med det?
11. Texten nämner att rollen i *Star Wars* låg “långt från de allvarliga europeiska dramer hon byggt sin bana på”. Vad säger det om Pernilla August som skådespelare?

Diskussionsfrågor

- Pernilla väntade nervöst på resultatet, utan att veta hur det skulle gå. Hur hanterar du själv osäkerhet och väntan?
- Texten menar att ett kort ögonblick kan rymma år av arbete. Håll du med? Tänk på något du själv arbetat länge för.

- Pernilla och Bille arbetade tillsammans trots att de var gifta. Vilka fördelar och nackdelar kan det finnas med att arbeta nära någon man lever med?
- Cannes-priset blev en vändpunkt. Vad krävs, tror du, för att en människa ska kunna ta vara på en chans när den kommer?
- **Skriv (6 meningar):** Beskriv en vändpunkt i ditt eget liv eller hos någon du känner. Vad hände innan, vad var själva ögonblicket, och hur blev livet annorlunda efteråt?